עין משפם

גר מצוה

מו בגד מיי שם הלי ל

יכלכה לדי

לאוין סה טוש"ע א"ח סי

שלח סעיף ו [וסעיף ז

. נסגסו:

רבינו חננאל

מטפס ועולה. פי׳ מטפס

מלד. בהיכלי

י יכולין לטפס ולירד אפילו

לאדם נמי. פי׳ אם היו

מותר למלאות גם לאדם.

ולא ימלא אדם ויתן לפני בהמתו אבל ממלא הוא

מה הועילו ראשה ורובה

של פרה. ואוקמה אביי

. העומד

הרבים. איני והא אמרינן

הותרו פסי ביראות אלא

לבאר מים חיים בלבד,

ואי לבהמה מים חיים

בעינן כעין מידי דחזי לאדם. איכא דאמרי אמר

רב ירמיה בר אבא אמר

רב אין בורגנין, ולא פסי

ביראות לא בבבל ולא

שובכין

בשדות לאצווור בהן

תבואה, ובמקום שמצויין

בידקי דמיא דזימנין דסילקי ושטפי להן לא

עבדי. וכן אי(סי) חייש[י] משום גנבי לא שבקי

דשכיחי גובי לא עכדי

מקום ולא צריכי להשהות

ממי הבארות, ובחוצה לארץ נמי לא שכיחי

מתיבתא ולא צריכי רבים

חסדא למרי בריה דרב

כנישתא דדניאל ג' פרסי

אמאי סמכיתו אבורגנין,

איז בורגניז בבבל. כלומר

אין תורת בורגנין בבבל.

מתוותא. פי׳ כגון כפרים

שסמוכין זה לזה בתוך ע׳

אמה ושירים. וכאילו הללו תלתא פרסי חדא

יתר (רחק) משבעים אמה

כפרים המשולשים אם יש

ביז שנים החיצונים קמ"א

אמה ושליש אמה עשה

האמצעי את שלשתן

להיות אחד. כת' לכל

תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד, א' דוד ולא

פירשו. וכן איוב, וכן יחזקאל, עד שבא זכריה

בן עדו ופירשו. ויאמר

אלי מה אתה רואה

ואומר אני רואה מגילה עפה ארכה עשרים באמה

ורחבה עשרה באמה. פי׳

נפק אחוי ליה

הונא אמרי דקא א בשבת מבי כוש

לפירקא, במקום רגלים. א״ל רב

דמיא [ו]בחוצה

בבורגנין. הילכך דשכיחי בידקי

כמין

משמיה

דשמואל

ושופך והיא ש מאיליה. ואקשינן

תתפש, והיא

ואם

שותה

מסתרך מלשון

שבת הלכה ג סמג

יו ה מיי

פכ"ח מהלי

יכנס ותוס' צ"ק ס: ד"ה לעולסן, ג" [לעיל כ:], לעולסן, ג" [לעיל כ:], ג" [בס"ח: למנולס], ד' [בס"ח: למנון, ד') [אומר דר"ג פ' בהן, ו) ודניאל ון, ז) בס"א: ק) בס"ח: בחמתו. ט) [לפ׳ שקלים], י) [וע״ע מנחות לה: ד"ה וכמה],

הועילו. בתמיה. הרי הועילו למלחות

מן הבור שהוא רשות היחיד: אין

בורגנין בבבל. דאמר בכילד מעברין

(לקמן ד' נה:) אם היו בורגנין חוץ לעיר

בתוך ע' אמה ושירים מתעברין עמה

ומודדין תחום העיר משם ולהלן ומה

הן בורגנין סוכות שעושין שומרי העיר

ואינו דבר קבוע וקאמר ר' ירמיה

דהנך בורגנין אין בבבל כלו' ואין

מתעברין עם העיר דבבבל איכא בידקי דמיא ושטפי להו הלכך לא

חשיבי מידי: בחולה לחרן. בשחר

ארצות לבד מבבל: דלא שכיחי

מתיבתה. להיות תלמידים הולכים

מעיר לעיר ללמוד תורה ופסי ביראות

לא הותרו אלא לעולי רגלים ולכיוצא

בהן שהולכין לדבר מלוה: דשכיחי

גנבי. דגנבי להו הלכך לא חשיבי להיות בתים: דשכיחי מיא. ולא

הותרו פסי ביראות אלא למקום שלריכין

מי גשמים לכנסן ולשתות מהן דאיכא

דוחק: אמרי דקאתיתו מברגש לבי

כנישתה דדניהל. שמעתי שחומרי׳ עליכם

שאתם באין מברניש לבי כנישתא

דדניאל בשבת. מקום היה בבבל ששם

היה מתפלל דניאל דכתיבי וכוין פתיחן

ליה בעיליתיה: אמאי קא סמכיחו

אבורגנין. שיש בורגנין משבעים אמה

לשבעים אמה: מתווחא. עיירות

חריבות ונשארו שם מחילות מן הבתים

ואמרי׳ התם בפ׳ כילד מעברין (שם נה:)

נפש שלא נפרצה דהיינו מצבת הבר

מתעברת עם העיר ואע"פ שאינה

בית ממש: בשבעים אמה ושירים.

שני שלישי אמה דהוא שיעור בית

סאתים כחלר המשכן כדאמרי' לקמן (ד' מ.) נותנין קרפף לעיר דכל שבעים

אמה ושירים סמוך לעיר הוי עיר:

לכל סכלה ראימי קץ. דסוף» כל דבר

יש קץ למלוא סופו אבל מלותך רחבה

מאד ואין קך לתכלה שלה: לא פירשו.

איזהו קן שיעורה: ויפרוש אותה לפני. מגילת תורה שבעל פה הראהו:

וכן הוא אומר. דקינים לשון פורענות

הוא: והגה. לשון שמחה: עשרים באמה.

אמהם של הקדוש ברוך הוא: ורחבה

עשר. כשהיא עפה היינו כפולה: כי

פשטת. לכפילתה הויא עשרים

בעשרים: כי קופת וה. דתשים

קליפה זו בראש חבירתה שיהא כל

כתיבה מלד אחד: הויא לה ארבעי׳.

אורך ברוחב כ': ושמים בורת תכן.

מדת עולם ° חלי אמה על חלי אמה

צא וחשוב כמה חצי אמה על חצי

אמה יש במגילה ותמנא שלשת אלפים

ומאתים כילד עשה מעשרים אמה

רוחב רלועות של רוחב חלי אמה הרי

כאן ארבעים רלועות וכל אחת ארבעים

אמה לאורכה של מגילה הרי אלף ושש

מאות אמה אורך שהן שלשת אלפים

ומאתים זרתות: דודאי תאנים. סירות

תורה אור השלם 1. לכל תַּכַלָה רַאַיתִי קַץ רְחָבָה מִצְנְתְרְ מְאֹר: תהלים קיט צו

2. אֲרָכָּה מֵאֶרֶץ מִּדְּה

3. וַיִּפְרשׁ אוֹתְהּ לְפְנֵי יַּבְיּ שׁ אוֹתָוּה לְּבְּיֵּ וְהִיא כְתוּבְה פָּנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ קִנִּים וְהֶגֶה יחזקאל ב י ַלִּינָה הִיא וְקוֹנְנָה הַגּוֹיִם תְּקוֹנֵנָה הַגּוֹיִם הָגִּיִּה אותה על מצרים ועל בָּל הַמוֹנָה תִקוֹנֵנָה אוֹתָה נאם אדני אלהים:

יחזקאל לב טז 5. עֲלֵי עְשׁוֹר וַעֲלֵי וְבֶל עַלֵי הִגְּיוֹן בְּכִנוֹר: תהלים צב ד

6. הֹוָה עַל הֹוָה תָּבוֹא וֹשְׁמֻעָה אֶל שְׁמוּעָה תהיה ובקשו חזון מנביא ועצה מזקנים:

יחזקאל ז כו 7. וַיּאמֶר אַלִּי מְה אַתְּה. ראָה וָאמֵר אֲנִי ראָה אַרכַּה עפה מגלה עשְׂרִים בָּאַמָּה וְרְחְבָּה עֶשֶׂר בָּאַמָּה: זכריה ה ב 8. מי מדד בשעלו מים ושָׁמִים בַּזֶרֶת תַּבֵּן וְכָל בַּשְּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשְּׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים וּגְבָעוֹת בָּבֶּבֶּס יָּוְ בּ יְּבְּּכְּּוּיִנ בְּמֹאזְנָיִם: ישעיהו מ יב 9. הָרְאַנִי יִיְ וְהִנֵּה שְׁנֵי רודאי תאנים מועדים יין אַי וְנְאֵנִים מּיּבְלּ לְפְנֵי הַיִּכְל יְיָ אַחֲרֵי הַגְלַוֹת נְבוּכַדְרָאצַר מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יְכְנְיָהוּ בֶּן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת יהודה ואת החרש ָוְאֶת הַמֵּסְגֵּר מִירוּשְׁלֵם וַיְבָאֵם בְּבֶל: הַדּוּד אֶחְד תְּאַנִים טבות מְאֹד בתאני הבכרות והדוד אָחָד תְאַנִים רְעוֹת מְאֹד לא תאכלנה ירמיהו כד א-ב

הגהות הב"ח

(א) גם' מטפס ויורד איני והא אמר רב יוסף אמר ר' יהודה אמר שמואל. נ"ב ע"ל ראש דף כ"ג: (ב) תום' ד"ה אחד וכו' וזה מניין לו ראם סובר דוכל בשליש עפר החרן שליש היינו אמה דהוא עלמו וכו' משמע דחלבע שליש דהיינו:

גליון הש"ם

גם' א"ר יהודה אמר שמואל לא הותרו פסי ביראות. עיין שנת דף לט ביראות. ע"ן טכנו זון זכנ ע"ב תוס' ד"ה לל"כ: רש"ר ד"ה ושמים. חצי אמה על חצי אמה. עיין לעיל דף ד ע״א ברש״ ד״ה אלו הקרנות:

לעזי רש"י קרפי"ר [רנפי"ר]. לזחול.

מטפס. אוחז בידיו ורגליו בכתלים ונכנס ויולא. מטפס קרפי"ר בלע"ו: מידי דחזי לאדם. כיון דמים משוי להו מחילה בעינן מים חשובין: אם היו רחבין. ואינו יכול לטפס מותר לו למלאות ולשתות: ויתן לפני בהמחו. הוא עלמו אינו מותר לאחוז הכלי לפניה: מה

בידי דחזי לאדם בעיגן. ואובקין את הגמל דלעיל היינו נמי במידי דחזי לאדם אי נמי איירי ברה"י ולא בין הפסין אי נמי הואיל ותחילת התיקון הוי במידי דחזי לאדם שרי בכל ענין לצורך בהמה וא"ת אמאי בעינן מידי דחזי לאדם כיון דלא שרי אלא

לנורך בהמה וי"ל שאם דלה לנורך בהמה ונשתיירו שם שרי לאדם והא דאמרינן בסמוך ואם היו רחבים לאדם נמי שרי היינו לדלות לכתחילה לצורך אדם אי נמי הא דאמרינן לא הותרו אלא לצורך בהמה היינו תחילת התיקון אבל בשכבר נתקן לצורך בהמה שרי אף לנורך אדם לכתחילה לדלות ואם היו רחבים שרי לתקן אפי׳ לנורך אדם ואתי שפיר הא דאמר לעיל חנר שראשה נכנס לבין הפסין מותר לטלטל מתוכה לבין הפסין ומבין הפסין לתוכה היינו

השתא אפי׳ לנורך אדם: בוד הועילו ראשה ורובה של פרה. וא"ת הועילו בדנקיט מנא ונקיט לה דאמר לעיל דשרי וברייתא איירי בדלא נקיט לה כדמוכח לעיל וי"ל דרב ענן משמע ליה לא ימלא אפילו בדנקיט מנא ונקיט לה אי נמי סבירא ליה דבנקיט מנא ונקיט

קטנים מקרו דכפרים פי׳ כאן מתוותא עיירות חריבות ולפי זה אין ראיה דשמא גדולות היו ולפי שנחרבו לא היו ידועות:

בתורה. נסלוק ש אז ראית לרדה אלבע שאלל הגודל ולרדה

היינו לרה דדא של אגודל י:

לה לא בעינן ראשה ורובה: אחור ליה הנך מתוותא. משמע מתוותא דהואיל ולא היו ידועים מכלל דקטנים היו ובפרק קמא דגטין (ד׳ ו.) קרי לעיירות גדולות מתוותה דהא אמרי׳ מתווחא דארעא דישראל קא חשיב גבי קינה ודימונה ועדעדה ומתוך כך נראה דאין להקפיד מה שכותבין בגט מתח פלוני בין עיר גדולה בין עיר קטנה ומיהו בקונטרם

אחד משלשת אלפים ומאתים וספרת יסד רבי אליעזר ההליר אלפים וארבע מאות בעולם מאריכה וזהו לפי שעושה זרת שליש אמה כמו שיסד והזרת מותחת עד שנים בסיט וארבעה אנבעות הוא הטפח והסיט ולפי חשבון דשמעתה הוי זרת חלי אמה וכל אמה כשתחלקנה לשתי וערב יש בה ארבע זרתות אך תימה כי לפי חשבונו היה לו לחלק אמה לתשעה חלקים ואו יהיה בכל חלק זרת על זרת כי העולם זרת על זרת ואז יעלה לשבעת אלפים ומאתים והוא עושה העולם זרת על אמה וזה מנין לו (כ) וגם סובר דוכל בשליש עפר הארן היינו שליש אמה והוא עלמו יסד גיא וכל עפרה בצרדה הכילו משמע דאצבע שלישי היינו אלבע הקרוי אמה קרי ליה לרדה ורלה לפרש וכל בשליש באלבע שלישי ובמסכת יומא (ד' יט:) קרי

שמפם ועולה ממפם ויורד איני והאמר רב 🕫 יצחק אמר רב יהודה אמר שמואל 9 לא הותרו פסי ביראות אלא לבאר מים חיים בלבד ואי לבהמה מה לי חיים מה לי מכונסין בעיגן מידי דחזי לאדם גופא לא הותרו פסי ביראות אלא לבהמה בלבד אבל אדם ממפם ועולה ממפם ויורד א ואם היו רחבין אפילו לאדם נמי ים ולא ימלא אדם מים ויתן לפני בהמתו אבל ממלא הוא ושופך לפני בהמה ושותה מאיליה מתקיף לה רב ענן אם כן מה הועילו פסי ביראות מה הועילו למלאות מהן אלא מה הועיל ראשה ורובה של פרה מ אמר אביי הכא במאי עסקינו י באיבום העומד ברה"ר גבוה עשרה ורוחב ארבעה וראשו נכנם לבין הפסין וכו' אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב אין בורגנין בבבל ולא פסי ביראות בחו"ל בורגנין בבבל לא דשכיחי בידקי פסי ביראות בחו"ל לא דלא שכיחי מתיבתא אבל איפכא עבדינן א"ד אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב אין בורגנין דופסי ביראות לא בבבל ולא בחו"ל בורגנין בבבל לא דשכיחי בידקי בחו"ל נמי לא דשכיחי גנבי פסי ביראות בבבל לא דשכיחי מיא בחוץ לארץ גמי לא דלא שכיחי מתיבתא א"ל רב חסרא למרי בריה דרב הונא בריה דרב ירמיה בר אבא אמרי אתיתו מברנש לבי כנישתא דדניאל דהוה תלתא פרסי בשבתא אמאי סמכיתו אבורגנין הא אמר אבוה דאבוה יי משמיה דרב אין בורגנין בבבל הנפק ואחוי ליה הנהו מתוותא דמבלען בשבעים אמה ושיריים: אמר רב חסדא דריש מרי בר מר מאי דכתיב י לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד דבר זה אמרו דוד ולא פירשו אמרו איוב ולא פירשו אמרו יחזקאל ולא פירשו עד שבא זכריה בן עדו ופירשו אמרו דוד ולא פירשו דכתיב לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד אמרו איוב ולא פירשו דכתיב 2 ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים אמרו יחזקאל ולא פירשו ס דכתיב זויפרש אותה לפני והיא כתובה פנים ואחור וכתוב אליה קינים והגה והי קינים זו פורענותן של צדיקים בעולם הזה וכן הוא אומר + קינה היא וקוננוה והגה זו מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא וכה"א עלי הגיון בכנור והי זו היא פורענותן של 5 רשעים לעתיד לבא וכן הוא אומר 6 הוה על הוה תבא עד שבא זכריה בן עדו ופירשו דכתיב זויאמר אלי מה אתה רואה ואומר אני רואה מגילה עפה ארכה עשרים באמה ורחבה עשר באמה וכי פשמת לה

פנים ואחור וכי קלפת לה כמה הויא לה נחושת מלאות תאנים: מועדים. מוכנים: ארבעין בעשרין וכתיב ° מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וגו' נמצא כל הבכורות העולם כולו אחד משלשת אלפים ומאתים בתורה ואמר רב חסדא דריש מרי בר מר מאי דכתיב ⁹ והנה שני דוראי תאנים מועדים לפני היכל ה' הדוד (ה) אחד תאנים מובות מאד כתאני הבכורות

הויא לה עשרין בעשרין וכתיב היא כתובה

רבוע יהיה כפול מרבע יהא עיף. כי פשטת לה כמה הריא עשרים בעשרים. והיא כתובה פנים ואחור. כי קלפת לה, ומשוית ליה לאחור בהדי פנים, כמה הויא ארבעין בעשרין, וכתיב שמים בזרת (תיקן) [תכן]. נמצא העולם כולו זרת על זרת [שהן] ארבעין אמה בעשרין משתכח (בברייתא) (בתברייתא) ת"ת אמה. וכל אמתא אית בה ד' זרתות אורך וב' זרתות רוחב, נמצא ארך המגילה שלשת אלפים ומאתים זרת ברוחב(ו) זרת. וזו היא שיעור התורה. נמצא שיעור העולם זרת. והוא משלשת אלפים ומאתים זרת חלקים בתורה. הדוד (ה)אחד תאנים (טובים) [טובות] מאד אילו צדיקים גמורים